

אצילות אחרת או "האחר" הגנוז בעבודתו של האמן ישראל כהן

את הכשרתו כצייר ואמן רכש ישראל כהן בלימודים פרטיים ומתוך התפתחות אוטוידקטית. כהן מחבר ומרכיב חלקי עץ, נירוסטה, פח, אבנים יקרות ונחושת שנפלטו מן התעשייה, כשהוא מודע, מן הסתם, לכך שחומרים אלה משמשים לא פעם כמושא חלומותיהם של בני האדם בעידן ניאו קפיטליסטי, והופכים אפילו לאייקונים בתרבויות מסוימות.

שילבי העבודה של כהן כוללים את תכנון הצורות, חיתוך החלקים, חיבורם והדבקתם על לוחות עץ צבועים בלבן. בכך הוא מעביר למעשה מסר לפיו עוצמתה של יצירת אמנות, ציורית או פיסולית, מצויה בחומרים שמהם היא עשויה, לא פחות מאשר בצורה המתגבשת, ואולי אפילו יותר. אפשר שכהן האמן לועג כאן בדרך כלשהי לתפקידו של האובייקט, ובזמן גם מותח ביקורת מרומזת על הטכנולוגיה המודרנית ועל תרבות השפע החומרנית. "יצירותיו מעלות תהיות ביחס ליכולתה של האמנות להיות "כל דבר שיעלה ברוחו של האמן", שהרי החומרים והצורות שאסף והדביק לא נוצרו מלכתחילה על ידו.

הפילוסוף הצרפתי מארסל דושאן גרס כי פעולתו של האמן מתמקדת בראש ובראשונה בבחירת האובייקטים שלו, ובזמן מבקשת לבטא אידיאה המניעה אותו להציגם על פי תפישתו. בכך הקדים דושאן את זמנו והניח את היסודות לאמנות המושגית, העושה שימוש בחפצים יומיומיים. ישראל כהן מאמין שאם יצליח לקרב אותנו אל המציאות שהוא יוצר על ידי שימוש בחפצים אמיתיים, אולי נעצור לרגע ונחשוב על המתרחש באמת לנגד עינינו. הוא נמשך אל מלאכת האיסוף והצירוף, המעמידה מתוך עצמה יצירות שחומריהן לוקטו באהבה ועוצבו למבנה תלת או דו-ממדי. הוא מגדיר את העבודה שהוא עושה בשפתו הייחודית. עבודותיו הן לכאורה עבודות קולאז' או ליתר דיוק אסמבלאז' שמקורו בעבודותיהם של חברי תנועת הדאדא והסוריאליזם שנקראה - אסמבלאז'. אמנים אלה הופיעו בזירה האמנותית לראשונה בתחילת שנות החמישים של המאה העשרים, כאשר האמן הצרפתי ז'אן דובופה (Jean Dubuffet) יצר סדרה של קולאז'ים שהכילו כנפי פרפרים, אותם כינה assemblages d'empreintes

כהן מאמין שהשימוש באמנות הנו אחד האמצעים לומר ולבטא אמת פילוסופית, רוחנית חברתית, אישית ומחשבתית. החומרים והצורות שהרכיב הם אוסף של אובייקטים שנועדו להיות שפה משלו. הפרשנות שמשתמעת מכאן נושאת אופי ביקורתי כלפי המציאות וכלפי החברה, מכיוון שהאמן מאלץ את הצופה להתמודד עם דימויים בעלי ממד אשלייתי ומציאותי כאחד. את כל אלה הוא מבטא, כאמור, על ידי שימוש במגוון חומרים: לוחות עץ, מתכת, פרספקס, צינורות, אבנים חבלים בד דגים מיובשים וחומרים אחרים שאפשר לחברם בשיטות שונות של הברגה והדבקה.

כהן הוא אמן ופסל יוצא דופן שבקלות יכול להיות נאהב הוא יוצר אובייקטים ופסלים שמבוססים על המידע החזותי מהמורשת שהועברה במשפחה מאב לבן התורה שבעל פה מילדותו- ביפו ועד לג'רבה ומג'רבה ליפו חזרה האומנם ?

האם אפשר ליצור עבודות מזיכרונות טקסיים מקולות פנימיים? הכוונה שימוש בסמלים וסיפורים לבין הפנטזיה מהילדות לחזור לג'רבה או ליצור דיאלוג שנובע מסקרנות ולפצח את העבר לעסוק באמנות בה לגלוי ולנסתר יש משמעות ה אתגר המחשבת המוסרי של היצירה. הפילוסוף היהודי עמנואל לוינס מדבר על לחשוב על האסתטי ועל האתי דרך ההצטלבות ביניהם. הם אינם זהים, אלא מצטלבים ולא פעם שזורים יחד. מה שמעניין באותה אמירה חידתית של לוינס הוא ההתקשות על כך ששדה הראייה היום יומי שלנו משמש, הלכה למעשה, כקרקע שמתוכה עולה משמעות המופיעה בפנינו, כלומר לחשוב עליה כעל אופטיקה. "יכולתה של הממשות הזו ובדרך הצגתה יוצרת ממד " אחר " הממד האתי של החזותי. ג'רבה ועד יפו מוטבעים בעזרת סוג של חותמות. קשורים זה לזה, יוצרים סוג של עבודת אמנות היכולים להוות בסיס לאתיקה.

אין גבולות בין המותר והאסור. הנסתר והגלוי " הכסות " היא האבולוציה ההתפתחות וההגנה של עולם האדם והחי הדגים המלאכים ההסתרה היא גם המשתנה, המתחלף, זה שאין לו מסורת יציבה וקבועה, אין לו במה להיאחז, הוא יצרי וגחמני, אין לו היגיון פנימי משלו. האם כסות זו

היא רק" עיטוף" מלבוש "רוחני פיזי פעולה של הכיסוי ה"עצמי" או סמל לתורה עתיקה שהועברה בירושה מאב לבן, מגרבה ליפו ומיפו בחזרה לג'רבה. ישראל יוצר את ההיסטוריה האישית שלו. כוחן של העבודות נובע מהדיאלוג עם ההיסטוריה האישית המקומית שלו. לצד חשיבה וארגון מחדש הוא מבקש לחקור את שורשיו העתיקים (כהנים) ולוקח מהם פיגורות וסמלים כדי ליצור דגם חדש לגמרי, הנוגע באורה הגנוז של ההיסטוריה.

רפאל ברביבאי
אוצר

דג כמס, 2021, עץ, גבס אלבסטר

דג קארוס, 2021, עץ, גבס אלבסטר